

B.A. Revis

## Gemeente Den Haag

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

De voorzitter van de Commissie Leefomgeving

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk  
DSB/2013.405 – RIS 260566

Doorkiesnummer  
070 - 353 59 23

E-mailadres

Aantal bijlagen

Datum  
2 juli 2013

Onderwerp  
Evaluatie gladheidsbestrijding 2012 – 2013

Het winterseizoen 2012 – 2013 heeft de gemeentelijke gladheidsbestrijding voor grote uitdagingen gesteld. Tijdens 'normale' gladheid verliep de gladheidsbestrijding overwegend goed, maar vooral tijdens de zware weersomstandigheden zijn waardevolle lessen geleerd. Tegelijkertijd heb ik gemerkt dat gedurende de grootste uitdagingen, zoals de hevige sneeuwval in januari, de organisatie in moeilijke omstandigheden alles uit de kast heeft gehaald om de strooiroutes voor fietsers en automobilisten toch weer begaanbaar te krijgen. Er werd vanuit veel verschillende onderdelen van de gemeentelijke organisatie extra hulp aangereikt. De gladheidsbestrijders, zowel voor als achter de schermen, hebben flexibel ingespeeld op de ontstane situatie. Ze hebben daarmee fantastisch werk geleverd. Voor die inzet en flexibiliteit wil ik hen op deze plaats hartelijk danken.

In deze brief ga ik in op de ervaringen van de winter en de geleerde lessen voor volgende winters.

### Gladheidsbestrijding in cijfers

De **Winterdienst** 2012 – 2013 liep van 30 november 2012 tot en met 29 maart 2013. De winterdienstperiode loopt normaliter van 1 december tot 1 maart. De daadwerkelijke duur wordt echter bepaald door de actuele weersomstandigheden. \* Er is **67 keer gestrooid** op de hoofdwegen en fietspaden. (Winter 2011-2012: 13 strooibeurten. Winter van 2010-2011: 51 strooibeurten.) \* **Sneeuwschuiven** en borstelen is op **9 dagen** nodig geweest. \* De aannemer heeft **5,4 miljoen kilo zout** gestrooid. \* De overige gemeentelijke diensten 100.000 kilo. \* Burgers en ondernemers hebben **50.000 kilo zout** afgehaald bij de stadsdeelkantoren en stadsboerderijen. \* Er was voldoende zout. \* Ruim **140 scholen en zorginstellingen** hebben gebruik gemaakt van het aanbod om eenmalig **gratis 100 kilo zout** te ontvangen. Er zijn in totaal zo'n 250 scholen en instellingen aangeschreven. \*

### 1. Ervaringen op 30 november 2012

Op 30 november kreeg Den Haag te maken met de eerste nachtvorst. De onverwacht opgetreden gladheid zorgde helaas voor aanzienlijke overlast in de stad. Zoals ik u 30 november heb geschreven naar aanleiding van deze ervaring (RIS254680), heb ik toen per direct besloten tot de volgende wijzigingen:

Inlichtingen bij  
A. Niass

- Bij twijfel altijd strooien: Als er twijfel is over het wel of niet optreden van gladheid geldt als uitgangspunt dat er wordt gestrooid.
- Extra schouwen: Als uit een eerste schouw blijkt dat er nog niet gestrooid hoeft te worden, wordt er de rest van de nacht periodiek extra geschouwd. Deze werkwijze maakt sinds 30 november onderdeel uit van het draaiboek.
- De winterdienst loopt standaard van 1 december tot 1 maart, maar afhankelijk van de weersomstandigheden kan de winterdienst zoveel eerder starten (voor 1 december) en/of langer duren (na 1 maart) als nodig is. Buiten de standaard winterdienst (1 december – 1 maart) worden de weersvoorspellingen nauwkeurig gevolgd: de oproeptijd voor de medewerkers is ‘zo snel mogelijk’ maar niet gegarandeerd binnen het uur. Naar aanleiding van de situatie op 30 november is de winterdienst nog diezelfde dag ingegaan.

## 2. Sneeuwval half januari 2013

In januari werd Den Haag geconfronteerd met extreme sneeuwval (in korte tijd 20 centimeter) gevolgd door strenge vorst. De grote strooiwagens, waarvan een deel voorzien van sneeuwschuivers, waren in staat om de wegen in de vastgestelde strooiroutes betrekkelijk snel sneeuwvrij te krijgen. De begaanbaarheid van het hoofdwegennet was daardoor goed. De kleinere wagens op de in de strooiroutes opgenomen fietspaden en –stroken bleken onder deze omstandigheden echter meer tijd nodig te hebben om de rondes te rijden. Hierdoor kon niet alle sneeuw op de fietspaden en –stroken tijdig worden verwijderd. In de daaropvolgende nacht veranderde de achtergebleven sneeuw door de strenge vorst in ijs. Dit kon alleen handmatig worden verwijderd. Het Groenbedrijf, de Buurtserviceteams, Omnigroen en de dienst OCW (sector Sport) hebben samen met de aannemer met gemiddeld 400 mensen per dag gewerkt om de fietspaden en -stroken weer begaanbaar te krijgen. Uiteindelijk heeft het vijf dagen geduurd voordat alle fietspaden en -stroken op de strooiroute weer begaanbaar waren.

Gedurende deze dagen zijn alle klachten en meldingen die er bij de gemeente binnenkwamen, onder andere van Hagenaars, bedrijven en de Fietzersbond, direct opgepakt door de aannemer.

Ik heb veel waardering voor de grote inzet van de medewerkers van zowel de buiten- als de binnendienst tijdens deze extreme omstandigheden. Toch moet ook de conclusie getrokken worden dat de aanpak om ook extreme weersituaties het hoofd te bieden een volgende keer beter kan.

## 3. Verbeteringen gladheidsbestrijding

De reguliere gladheidsbestrijding is in de afgelopen winterperiode goed verlopen. Op normale winterse dagen was de begaanbaarheid van het hoofdwegennet, de fietspaden en –stroken goed. De hulpdiensten konden zonder problemen de weg op en hetzelfde gold voor auto's, bussen en fietsers. Er was voldoende zout op voorraad en de huisvuilinzameling verliep goed. Uit binnengekomen klachten en meldingen blijkt dat mensen op de hoogte zijn van de vaste strooiroutes.

Op basis van de ervaringen deze winterperiode zie ik de volgende mogelijkheden om de gladheidsbestrijding in de toekomst effectiever en efficiënter in te zetten, zowel tijdens de reguliere als tijdens extreme weersomstandigheden.

- *Voorspelling gladheid:* De meteorologische gegevens worden nauwkeurig gevolgd. Hiernaast wordt de actuele situatie op straat geschouwd. Op basis van al deze gegevens wordt de afweging gemaakt te strooien of niet te strooien, waarbij het uitgangspunt bij twijfel is: altijd strooien. Naast weersvoorspellingen en schouwen, kunnen meetpunten in de stad helpen nog nauwkeuriger de inzet te bepalen. Om deze reden wordt nader bekeken waar voor de komende winter drie meetpunten worden geplaatst.
- *Winterdienst:* In de afgelopen vijf jaar is de periode twee keer uitgebreid met enkele weken. Den Haag hanteert een relatief korte consignatieperiode, maar ik zie geen noodzaak voor het structureel uitbreiden van de winterdienst. Dit brengt namelijk structureel hoge consignatiekosten met zich mee, ongeacht het weer. Wel worden afspraken met de aannemer gemaakt over incidenteel vervroegen of verlengen van de consignatieperiode, wanneer de weersomstandigheden er aanleiding toe geven.

- *Proefalarm:* Op 3 november is een proefalarm gehouden op de hoofdwegen. Het proefalarm voor de fietspaden is enkele weken later gehouden. Er is geen gezamenlijke test geweest van het proefalarm van hoofdwegen en fietspaden, waardoor er geen wederzijds leereffect is. De komende winter wordt het proefalarm voor hoofdwegen en fietspaden daarom gelijktijdig uitgevoerd. Tijdens het proefalarm werd het materieel getest en werden alle strooiroutes gereden en gecontroleerd op knelpunten. Toch liep men in de uitvoering deze winter nog tegen onverwachte belemmeringen aan, zoals paaltjes op fietspaden. Voor de komende winter worden daarom verbeterde werkinstructies gemaakt voor het terugkoppelen van knelpunten na het proefalarm.
- *Klachten en meldingen:* Omdat er geen specifieke centrale registratie van meldingen, klachten en vragen in een categorie ‘gladheidsbestrijding’ is, kan er geen volledig beeld worden verkregen van alle meldingen en klachten. De feedback van burgers draagt bij aan het leren en verbeteren van gladheidsbestrijding en kan beter worden gebruikt. Daarom zal dit in de klachtenregistratie worden verbeterd.
- *Materiaal:* Er wordt extra materiaal aangeschaft: extra schuivers voor de hoofdwegen en nieuwe strooiwagens met borstel voor de fietspaden. De komende winter is er voor alle fietspaden een borstel beschikbaar.
- *Doorlooptijden fietspaden:* Tijdens de extreme omstandigheden van 15 januari is gebleken dat er veel meer tijd nodig is om gladheid door sneeuwval op fietspaden te bestrijden. Daarom worden de fietspaden onder de loep genomen om te komen tot efficiëntere routes.
- *Fietsstroken:* De grote strooiwagens schuiven op de hoofdwegen de sneeuw, bij voorkeur naar een middenberm aan de linkerkant. Dat kan niet altijd, omdat er bijvoorbeeld een trambaan ligt of er geen middenberm is. In een aantal straten moet de sneeuw naar de rechterkant worden geschoven en komt deze terecht op de fietsstroken (naast de rijbaan) of voor de parkeervakken. Om mogelijke beschadiging te voorkomen, rijden de schuifwagens niet te dicht langs geparkeerde auto’s. Daardoor kan er een deel van de fietsstroken bedekt zijn met sneeuw. In de evaluatie van vorig jaar is al geconstateerd dat er voor de fietsstroken maatwerk nodig is. Toen is afgesproken om afhankelijk van de omstandigheden het materieel van de vrijliggende fietspaden aanvullend in te zetten op fietsstroken, nadat de vrijliggende fietspaden sneeuw- en ijsvrij zijn gemaakt. In de praktijk blijkt deze afspraak helaas niet altijd goed te werken, bijvoorbeeld omdat de kleine wagens nodig zijn op de fietspaden. Om de Haagse aanpak te verbeteren, wordt per knelpunt de inzet apart bepaald. Nieuwe ontwikkelingen en positieve ervaringen van andere gemeenten worden hier nauw bij betrokken.
- *Draaiboek handmatige inzet:* De afgelopen winter is gebruik gemaakt van handmatige inzet na de extreme sneeuwval op 15 januari. De inzet van medewerkers die tijdens de sneeuwval hun reguliere werk niet kunnen doen, kan efficiënter als daarover vooraf afspraken worden gemaakt. Daarvoor wordt voor de komende winter het bestaande draaiboek uitgebreid.
- *Verbetering scenario extreem weer:* Gladheidsbestrijding bij extreem weer is handelen naar omstandigheden. In het draaiboek voor de komende winter wordt het scenario voor extreem weer verder aangevuld met de ervaringen van de afgelopen winter.

#### 4. Financiën

In een reguliere winter kan worden volstaan met het beschikbare budget. In extreme winters is dit budget niet toereikend en worden extra kosten gemaakt voor uitbreiding van de winterdienst, het aantal strooibeurten en extra inzet van personeel en materiaal. In de winter van 2012 – 2013 is totaal € 3,2 miljoen aan kosten gemaakt voor consignatie, strooibeurten (67 keer) en overige inzet in verband met sneeuw en gladheid. De extra schade aan de wegen door vorst (ad € 265.000,-) is inmiddels hersteld binnen het onderhoudsbudget.

In de begroting is voor 2013 een budget van € 1,428 miljoen voor het product gladheidsbestrijding opgenomen (dit bedrag is voor het kalenderjaar 2013). Er wordt standaard gerekend met 12 strooibeurten per jaar. Indien er voor het kalenderjaar 2013 een overschrijding ontstaat, wordt dat in de jaarrekening 2013 conform de begrotingsregels verwerkt.

**5. Tot slot**

De afgelopen winter heeft weer nieuwe verbeteringen opgeleverd voor de gladheidsbestrijding. In deze evaluatie heb ik uitgelegd wat er beter kan en hoe. Maar niet onvermeld mag blijven dat er ook veel goed ging. Gladheid door winterse kou en lichte sneeuwval zijn met de Haagse aanpak goed te bestrijden. De uitdaging ligt voor een belangrijk deel bij de situaties van extreem weer. Ik hoop met de hiervoor beschreven maatregelen daartoe een belangrijke stap te hebben gemaakt.

Met vriendelijke groet,

B.A. Revis  
Wethouder Financiën en Stadsbeheer